

PSTET

**Previous Year Paper
(Social Studies)**

01 Dec, 2024

Adda247

Test Prime

ALL EXAMS, ONE SUBSCRIPTION

1,00,000+
Mock Tests

**Personalised
Report Card**

**Unlimited
Re-Attempt**

600+
Exam Covered

25,000+ Previous
Year Papers

500%
Refund

ATTEMPT FREE MOCK NOW

(3)

D

PART-I / ਭਾਗ-I

- The book named 'The Technology of Teaching' is authored by :
 (1) B. F. Skinner
 (2) Gregor Mendel
 (3) Ivan Pavlov
 (4) Edward Thorndike
- Needs lying at the bottom of Maslow's hierarchical structure of needs are :
 (1) Safety needs
 (2) Physiological needs
 (3) Self actualisation needs
 (4) Esteem needs
- Metalinguistic Awareness of language emerges in most children by the age of about :
 (1) 10 years (2) 14 years
 (3) 2 years (4) 6 years
- Thinking in its usual sense is :
 (1) Goal related problem solving
 (2) An attempt to work through an obstacle to find the means to achieve an end
 (3) Both (1) and (2)
 (4) None of the above
- Peer culture is more powerful in defining issues of :
 (1) Morality
 (2) Career choice
 (3) Religion
 (4) Style and socializing
- According to Piaget, the first stage of intellectual development is :
 (1) Pre-operational stage
 (2) Sensory-motor stage
 (3) Formal-operational stage
 (4) Concrete-operational stage

- 'ਦਿ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਆਫ ਟੀਚਿੰਗ' ਨਾਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ :
 (1) ਬੀ. ਐਫ. ਸਕਿਨਰ
 (2) ਗ੍ਰੈਗਰ ਮੈਂਡੇਲ
 (3) ਇਵਾਨ ਪਾਵਲੋਵ
 (4) ਐਡਵਰਡ ਥੌਰਨਡਾਈਕ
- ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮਾਸਲੇ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹਨ :
 (1) ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੋੜਾਂ
 (2) ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ
 (3) ਸਵੈ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ
 (4) ਆਦਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ
- ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਾਭਾਸ਼ਾਈ ਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਗਭਗ ਕਿਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ :
 (1) 10 ਸਾਲ (2) 14 ਸਾਲ
 (3) 2 ਸਾਲ (4) 6 ਸਾਲ
- ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣਾ ਹੈ :
 (1) ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ
 (2) ਇੱਕ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧਨ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
 (3) ਦੋਵੇਂ (1) ਅਤੇ (2)
 (4) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਪੀਅਰ ਕਲਚਰ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ?
 (1) ਨੈਤਿਕਤਾ
 (2) ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਚੋਣ
 (3) ਧਰਮ
 (4) ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕਤਾ
- ਪਿਆਜੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਹੈ :
 (1) ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਾ ਪੜਾਅ
 (2) ਸੰਵੇਦੀ-ਮੋਟਰ ਦਾ ਪੜਾਅ
 (3) ਰਸਮੀ-ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੜਾਅ
 (4) ਠੋਸ-ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੜਾਅ

D

(4)

7. While learning vocabulary lists, who tends to make more errors of commission ?

- (1) Impulsive children
- (2) Reflective children
- (3) Special children
- (4) Toddlers

8. A problem can be considered solved beyond reasonable doubt when and only when :

(a) One proposed solution presents a pattern which harmonizes all the data which have been obtained

(b) There are no data which are incompatible with that proposal

- (1) Both (a) and (b) are true
- (2) Only (a) is true
- (3) Only (b) is true
- (4) Neither (a) nor (b) is true

9. Which level is the highest level of creativity ?

- (1) Expressive creativity
- (2) Inventive creativity
- (3) Innovative creativity
- (4) Emergent creativity

10. Insightful learning implies that :

- (1) To learn something a person must understand all aspects of its use
- (2) Any degree of feel for a pattern is sufficient
- (3) Both (1) and (2)
- (4) None of the above

7. ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸੂਚੀਆਂ ਸਿੱਖਣ ਵੇਲੇ, ਕੌਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਭਾਵੁਕ ਬੱਚੇ
- (2) ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਬੱਚੇ
- (3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਚੇ
- (4) ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ

8. ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੱਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ :

(a) ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੱਲ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ

(b) ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਡੇਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ

- (1) (a) ਅਤੇ (b) ਦੋਵੇਂ ਸੱਚ ਹਨ
- (2) ਕੇਵਲ (a) ਸੱਚ ਹੈ
- (3) ਕੇਵਲ (b) ਸੱਚ ਹੈ
- (4) ਨਾ (a) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ (b) ਸੱਚ ਹੈ

9. ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਪੱਧਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

- (1) ਪ੍ਰਗਟਾਤਮਕ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ
- (2) ਖੋਜੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ
- (3) ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ
- (4) ਉਤਰਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ

10. ਸੂਝਵਾਨ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ :

- (1) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- (2) ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਲਈ ਮਹਿਸੂਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਜਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ
- (3) ਦੋਵੇਂ (1) ਅਤੇ (2)
- (4) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(5)

D

11. ADHD stands for :

- (1) Attentive Deficit Hyperactivity Disorder
- (2) Attention Deficit Hyperactivity Disorder
- (3) Attention Deficient Hypoactivity Disorder
- (4) Attention Deficit Hypoactivity Disorder

12. Which of the following does **not** represent signal learning ?

- (1) Being anxious at the sight of an examination booklet
- (2) Being happy at the sound of loved one's voice
- (3) Dog responding to a buzzer by salivating
- (4) Being able to categorise some animals as mammals

13. Which of the following is **not** a form of acquired behaviour ?

- (1) Manners
- (2) Traditions
- (3) Customs
- (4) Instincts

14. "Select type questions" can take the form of :

- (a) True-false statements
- (b) Matching items
- (c) Essay questions
- (d) Multiple choice questions

(1) (a) and (b) only

(2) (c) and (d) only

(3) (a), (b) and (d) only

(4) (b), (c) and (d) only

11. ADHD ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ :

- (1) ਅਟੈਂਟਿਵ ਡੈਫੀਸਿਟ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ
- (2) ਅਟੇਂਸਨ ਡੈਫੀਸਿਟ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ
- (3) ਅਟੇਂਸਨ ਡੈਫੀਸ਼ਨਟ ਹਾਈਪੋਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ
- (4) ਅਟੇਂਸਨ ਡੈਫੀਸਿਟ ਹਾਈਪੋਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ

12. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੰਕੇਤ ਸਿਖਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (1) ਇਮਤਿਹਾਨ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬੇਚੈਨ ਹੋਣਾ
- (2) ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ
- (3) ਕੁੱਤਾ ਲਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਬਜ਼ਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
- (4) ਕੁਝ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਥਣਧਾਰੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ

13. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (1) ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ
- (2) ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ
- (3) ਰੀਤ ਰਿਵਾਜ
- (4) ਸਹਿਜ ਗਿਆਨ

14. "ਚੁਣੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਵਾਲ" ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ :

- (a) ਸਹੀ-ਗਲਤ ਬਿਆਨ
- (b) ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
- (c) ਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ
- (d) ਬਹੁ-ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ

(1) (a) ਅਤੇ (b) ਸਿਰਫ਼

(2) (c) ਅਤੇ (d) ਸਿਰਫ਼

(3) (a), (b) ਅਤੇ (d) ਸਿਰਫ਼

(4) (b), (c) ਅਤੇ (d) ਸਿਰਫ਼

D

(6)

15. Which of the following is *not* a positive incentive ?
 (1) Reward (2) Praise
 (3) Approval (4) Punishment
16. Development that starts from head and proceeds towards heel is called :
 (1) Cephalocaudal
 (2) Proximodistal
 (3) Both (1) and (2)
 (4) Neither (1) nor (2)
17. Which of the following can *not* be related to simple problem solving ?
 (1) Shall I drive or walk to work
 (2) Shall I spend the evening reading a book or watching a motion picture
 (3) Shall I encourage my son to go to college
 (4) Shall I wear a black or a blue trouser today
18. Which of the following is an internal factor influencing child's growth and development ?
 (1) Hereditary
 (2) Mother's family adjustment
 (3) Friends
 (4) Religious institution
19. Learning with understanding :
 (1) Is quicker
 (2) Exhibits superior retention
 (3) Both (1) and (2)
 (4) None of the above
20. A child fails to write numerals and mathematical symbols correctly. From which type of learning disability is the child suffering ?
 (1) Dyslexia (2) Dyscalculia
 (3) Dysgraphia (4) Deterioration

PAPER-II(SOS)

15. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ?
 (1) ਇਨਾਮ (2) ਉਸਤਤ
 (3) ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ (4) ਸਜ਼ਾ
16. ਸਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅੱਡੀ ਵੱਲ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :
 (1) ਸੇਫਾਲੋਕੌਡਲ
 (2) ਪ੍ਰੋਕਸੀਮੋਡਿਸਟਲ
 (3) ਦੋਵੇਂ (1) ਅਤੇ (2)
 (4) ਨਾ (1) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ (2)
17. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਧਾਰਨ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
 (1) ਕੀ ਮੈਂ ਕੰਮ ਲਈ ਗੱਡੀ ਚਲਾਵਾਂ ਜਾਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲਾਂ
 (2) ਕੀ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇਖ ਕੇ ਬਿਤਾਵਾਂ
 (3) ਕੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਜਾਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਾਂ
 (4) ਕੀ ਮੈਂ ਅੱਜ ਕਾਲਾ ਜਾਂ ਨੀਲਾ ਪੈਂਟ ਪਹਿਨਾਂਗਾ
18. ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਰਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?
 (1) ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ
 (2) ਮਾਤਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਾਯੋਜਨ
 (3) ਮਿੱਤਰ
 (4) ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ
19. ਸਮਝ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣਾ :
 (1) ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 (2) ਉੱਤਮ ਧਾਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
 (3) ਦੋਵੇਂ (1) ਅਤੇ (2)
 (4) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
20. ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਅੰਕਾਂ ਅਤੇ ਗਣਿਤਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ?
 (1) ਡਿਸਲੈਕਸੀਆ (2) ਡਿਸਕਲਕੂਲੀਆ
 (3) ਡਿਸਗ੍ਰਾਫੀਆ (4) ਡਿਟਰੀਓਰੇਸ਼ਨ

(7)

D

21. Learning by selecting and connecting is also known as :

- (1) Trial and error theory of learning
- (2) Conditioning theory of learning
- (3) Cognitive theory of learning
- (4) Gestalt theory of learning

22. Which one is an Emergency motive ?

- (1) Thirst
- (2) Hunger
- (3) Breathing
- (4) Escape

23. If a child of 10 years of chronological age has a mental age of 8 years, what is his I. Q. ?

- (1) 80
- (2) 08
- (3) 100
- (4) 6.40

24. How many stages of moral development are proposed by Kohlberg ?

- (1) 6
- (2) 7
- (3) 8
- (4) 2

25. Which of the following does **not** coincide with idea that learning of one behaviour is pre-requisite to the learning of another behaviour ?

- (1) We must be able to crawl before we can walk
- (2) Count before we can add
- (3) Know the alphabets before we can use the dictionary
- (4) Write paragraph before we can write sentences

21. ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਜੁੜ ਕੇ ਸਿੱਖਣਾ ਇਸ ਵਜੋਂ ਦੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :

- (1) ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਸਿਧਾਂਤ
- (2) ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਥਿਊਰੀ
- (3) ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਬੋਧਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ
- (4) ਸਿਖਣ ਦਾ ਗੇਸਟਾਲਟ ਸਿਧਾਂਤ

22. ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

- (1) ਪਿਆਸ
- (2) ਭੁੱਖ
- (3) ਸਾਹ ਲੈਣਾ
- (4) ਬਚਣਾ

23. ਜੇਕਰ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਉਮਰ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਉਮਰ 8 ਸਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ I. Q. ਕੀ ਹੈ ?

- (1) 80
- (2) 08
- (3) 100
- (4) 6.40

24. ਕੋਹਲਬਰਗ ਦੁਆਰਾ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੜਾਅ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਨ ?

- (1) 6
- (2) 7
- (3) 8
- (4) 2

25. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ ਦੂਜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ :

- (1) ਸਾਨੂੰ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਂਗਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- (2) ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ
- (3) ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੋ
- (4) ਵਾਕ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਲਿਖੋ

(8)

D

26. Social skills can be taught through :
- (1) Direct instruction
 - (2) Modelling
 - (3) Practice
 - (4) All of the above
27. Which of the following does *not* represent a gender stereotype ?
- (1) Fathers drive cars and mothers tend babies
 - (2) Men are physicians and women are nurses
 - (3) Women are pilots and men cook food
 - (4) The boys have initiative and girls lack ability to take decisions
28. Von Restorff Effect occurs when the item is presented in :
- (1) Bold letters
 - (2) Different colours
 - (3) Italics
 - (4) All of the above
29. Who propounded "Theory of Multiple Intelligence" ?
- (1) Gardner
 - (2) Sternberg
 - (3) Guilford
 - (4) Spearman
30. The sex of a child is determined by :
- (1) X-chromosome contributed by the mother
 - (2) Y-chromosome contributed by the father
 - (3) Autosomes
 - (4) Society

26. ਸਮਾਜਿਕ ਹੁਨਰ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ :
- (1) ਸਿੱਧੀ ਹਿਦਾਇਤ
 - (2) ਮਾਡਲਿੰਗ
 - (3) ਅਭਿਆਸ
 - (4) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
27. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਰੂੜੀਬੱਧ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ?
- (1) ਪਿਤਾ ਕਾਰਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀਆਂ ਹਨ
 - (2) ਮਰਦ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਰਸਾਂ ਹਨ
 - (3) ਔਰਤਾਂ ਪਾਇਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਦ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ
 - (4) ਲੜਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
28. ਵੋਨ ਰੀਸਟੋਰਫ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੱਦ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :
- (1) ਮੋਟੇ ਅੱਖਰ
 - (2) ਵੱਖਰਾ ਰੰਗ
 - (3) ਟੇਢੇ ਅੱਖਰਾਂ
 - (4) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
29. "ਮਲਟੀਪਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ" ਕਿਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ?
- (1) ਗਾਰਡਨਰ
 - (2) ਸਟਰਨਬਰਗ
 - (3) ਗਿਲਫੋਰਡ
 - (4) ਸਪਿੰਯਰਮੈਨ
30. ਬੱਚੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :
- (1) X-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ
 - (2) Y-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ
 - (3) ਆਟੋਸੋਮ
 - (4) ਸਮਾਜ

(9)

D

PART-II / ਭਾਗ-II

31. ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਆਕਰਣ ਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ?

- (1) ਵਿਆਕਰਣ ਸਿੱਖਿਆ
- (2) ਵਾਚਨ ਸਿੱਖਿਆ
- (3) ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ
- (4) ਤਖ਼ਸੀਸੀ ਸਿੱਖਿਆ

32. 'ਦਾਦੀ ਜੀ ਆਪ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ' ਵਾਕ ਵਿਚ ਪੜਨਾਂਵ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਹੈ ?

- (1) ਪੁਰਖਵਾਚਕ
- (2) ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ
- (3) ਨਿੱਜਵਾਚਕ
- (4) ਸੰਬੰਧਵਾਚਕ

33. ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਚਨ ਢੰਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਵਾਚਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?

- (1) ਆਦਰਸ਼ ਵਾਚਨ
- (2) ਅਨੁਕਰਨ ਵਾਚਨ
- (3) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਾਚਨ
- (4) ਸਮੂਹਿਕ ਵਾਚਨ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 34-40) :

ਜੈ ਭਾਰਤ, ਜੈ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ,

ਲਹੂਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ,

ਅਣਖ ਤੇਰੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਗਾਥਾ।

ਜੈ ਭਾਰਤ, ਜੈ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ।

ਹਲਦੀ ਘਾਟੀ ਤੇਰੀ, ਤੇਰੇ ਸੋਮਨਾਥ ਦੇ ਮੰਦਰ,

ਤੇਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਏ, ਰਾਜਪੂਤਾਨੀ ਖੰਡਰ।

ਬਿਆਸਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਮੁੜਿਆ, ਖਾ ਕੇ ਮਾਰ ਸਿਕੰਦਰ।

ਜੈ ਭਾਰਤ, ਜੈ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ।

'ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ' ਬਾਗ ਤੇਰੇ ਦੀ, ਅੱਜ ਵੀ ਅਮਰ ਕਹਾਣੀ,

'ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ' ਤੇਰੇ, ਅੱਗ ਲਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ।

ਚੰਡੀ ਬਣ ਕੇ ਰਣ ਵਿੱਚ ਜੂਝੀ, ਤੇਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰਾਣੀ।

ਜੈ ਭਾਰਤ, ਜੈ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ।

'ਭਗਤ ਸਿੰਘ' ਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇਰੇ, 'ਊਧਮ ਸਿੰਘ', 'ਸਰਾਭੇ',

ਭੁੱਲੇ ਖੂਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਸਨੇ, ਤੋਲ ਲਿਆ ਵਿੱਚ ਛਾਬੇ।

ਮੋਰੀ ਅਣਖ ਨੂੰ ਰੰਡੀ ਕਰ ਗਏ, ਤੇਰੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ।

ਜੈ ਭਾਰਤ, ਜੈ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ।

'ਲਾਜਪਤ' ਜਿਹੇ ਬਣ ਗਏ ਤੇਰੀ, ਲਾਜ-ਪੱਤ ਦੇ ਰਾਖੇ,

'ਸ਼ਿਵਾ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਤਾਪ' ਤੇਰੇ ਨੇ, ਲਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕੇ।

ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਫੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੀ, ਤਵਾਰੀਖ਼ ਪਈ ਆਖੇ।

ਜੈ ਭਾਰਤ, ਜੈ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ ?

- (1) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
- (2) ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ
- (3) ਫਿਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ
- (4) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ

35. ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਅਣਖ ਦੀ ਲੰਮੀ ਗਾਥਾ ਕਿਸ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ?

- (1) ਕਲਮ ਨਾਲ
- (2) ਖੂਨ ਨਾਲ
- (3) ਅਣਖ ਨਾਲ
- (4) ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ

36. ਇਸ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸ ਦਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ?

- (1) ਰਾਵੀ
- (2) ਸਤਲੁਜ
- (3) ਬਿਆਸ
- (4) ਜਿਹਲਮ

(10)

D

37. ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ 1919 ਈ. ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ ਕਿਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

- (1) ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀ ਘਟਨਾ
- (2) ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ
- (3) ਦੇਸ਼-ਵੰਡ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ
- (4) ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ

38. ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਖੂਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਕਿਸ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਨੇ ਲਿਆ ?

- (1) ਭਗਤ ਸਿੰਘ
- (2) ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ
- (3) ਉਧਮ ਸਿੰਘ
- (4) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

39. ਗੋਰੀ ਅਣਖ ਨੂੰ ਰੰਡੀ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ?

- (1) ਸਿਕੰਦਰ
- (2) ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ
- (3) ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ
- (4) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

40. 'ਤਵਾਰੀਖ਼' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

- (1) ਇਤਿਹਾਸ
- (2) ਸ਼ਹਾਦਤ
- (3) ਅਣਖ
- (4) ਇੱਜ਼ਤ

ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀ ਵਾਰਤਕ-ਟੁਕੜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 41-48) :

ਡਾ. ਦੀਪਕ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਅੱਧੀ ਕੁ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਗਰ ਯੂਕਲਿਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਡਾਕਟਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਐਕਸ-ਰੇ ਤਕਨੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੀ ਘਰੇਲੂ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸਰਲ-ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕੁੜੀ ਬੋਨੀ ਉਰਸਾਲੀਨ ਜੁਲੇਕਰ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਈ। ਬੋਨੀ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਯੂਗੋਸਲਾਵੀਆ ਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਓਹਾਇਓ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਦੀਪਕ ਦਾ ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ ਪਸੰਦ ਆਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਪਕ ਤੇ ਬੋਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਜੋੜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਸੁਨੀਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਇੱਕ ਸਤੰਬਰ, 1965 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਯੂਕਲਿਡ (ਓਹਾਇਓ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਭਰਾ ਤੇ ਇੱਕ ਭੈਣ ਉਸਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨ। ਭਰਾ ਜੈ ਉਸਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ-ਤੇ ਭੈਣ ਦੀਨਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਸੁਨੀਤਾ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲਾਡਲੀ ਸੀ। ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਸੁਨੀਤਾ ਅਜੇ ਸਾਲ ਕੁ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬੋਸਟਨ (ਮੈਸਾਚੂਸੈਟਸ) ਆ ਗਿਆ। ਸੁਨੀਤਾ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ-ਲਿਖਾਈ ਹੋਈ। ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ੁਕੀਨ ਸਨ। ਮਾਤਾ ਘਰੇਲੂ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਸਿਲਾਈ-ਕਢਾਈ, ਸੰਗੀਤ, ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਸੀ। ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਵੀ ਤੈਰਾਕੀ ਤੇ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੁਨੀਤਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ, ਤੈਰਾਕੀ, ਹਾਈਕਿੰਗ, ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ।

ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਨੀਤਾ ਨਿਮਰਤਾ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਰੌਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਉਂਦੀ। ਉਹ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੈਂਪ ਲਾਈ ਪਿਕਨਿਕ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਨੀਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਤੈਰਾਕੀ-ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਖਤਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬੈਗ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਨਾਲ ਆ ਰਲੀ। ਭੈਣ ਤੇ ਭਰਾ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਿਵੇਂ ਰਿਹਾ, ਤੇਰਾ ਮੁਕਾਬਲਾ?” “ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ।” ਦੋ-ਹਰਫ਼ੀ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਦੌੜ ਗਈ। ਉਸਦਾ ਜਦ ਬੈਗ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੈਡਲ ਸਨ। ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਬੋਸਟਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨੀਯਮ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਰੂਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਜਮਾਤ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। 1983 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਨੈਵਲ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਉਸਨੇ 1987 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਐਸ. ਸੀ. ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨੇਵੀ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਇਹੀ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਰੁਚੀ ਲਈ ਕਿ ਤੀਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਸਨੇ 2770 ਘੰਟੇ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ-ਇੰਸਟਰਕਟਰ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਉਹ ਨੈਵਲ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਜਮਾਤੀ ਮਿਸ਼ੈਲ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੁਨੀਤਾ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

(11)

D

1995 ਈ. ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੁਲਾੜ ਕੇਂਦਰ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਰੋਨਾਟਿਕਸ ਐਂਡ ਸਪੇਸ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ' (ਨਾਸਾ) ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਜਾਨ ਯੰਗ ਨਾਂ ਦੇ ਪੁਲਾੜ-ਯਾਤਰੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਿਆ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਾੜ-ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਲੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਚਲਾਉਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਾਹਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਉੱਡ ਸਕਦੀ? ਬੱਸ ਉਸਨੇ 'ਨਾਸਾ' ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ 1998 ਈਸਵੀ ਵਿਚ 'ਨਾਸਾ' ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਚੁਣ ਲਿਆ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਾੜੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨਾਲ 9 ਦਸੰਬਰ, 2006 ਈਸਵੀ ਨੂੰ 'ਡਿਸਕਵਰੀ' ਨਾਂ ਦੇ ਪੁਲਾੜੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਬਰਾਂ ਦੀ ਉਡਾਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

41. ਸੁਨੀਤਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਕਿਹੜਾ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ?

- (1) ਸਿਲਾਈ-ਕਢਾਈ
- (2) ਸੰਗੀਤ
- (3) ਐਕਸ-ਰੇ ਤਕਨੀਸ਼ਨ
- (4) ਫਾਰਮੇਸੀ

42. ਸੁਨੀਤਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਛੋਟੀ ਸੀ ?

- (1) ਤਿੰਨ
- (2) ਚਾਰ
- (3) ਪੰਜ
- (4) ਦੋ

43. ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ?

- (1) ਬੀ. ਐੱਸ. ਸੀ.
- (2) ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ.
- (3) ਪੀ-ਐੱਚ. ਡੀ.
- (4) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

44. ਤੈਰਾਕੀ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਵਿਚ ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ?

- (1) ਚਾਰ
- (2) ਪੰਜ
- (3) ਛੇ
- (4) ਸੱਤ

45. ਸੁਨੀਤਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ ?

- (1) ਘੁਮੰਡੀ
- (2) ਘਰੇਲੂ
- (3) ਨਿਮਰ
- (4) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

46. ਕਿਸਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸਨੇ ਪੁਲਾੜ-ਯਾਤਰੀ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ?

- (1) ਜਾਨ ਯੰਗ
- (2) ਜਾਨ ਨਿਊਟਨ
- (3) ਹਿਊਨਸਾਂਗ
- (4) ਮਿਸ਼ੈਲ ਵਿਲੀਅਮਜ਼

47. ਅਮਰੀਕੀ ਪੁਲਾੜ ਕੇਂਦਰ 'ਨਾਸਾ' ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ?

- (1) ਦੋ ਸਾਲ
- (2) ਸੱਤ ਸਾਲ
- (3) ਪੰਜ ਸਾਲ
- (4) ਅੱਠ ਸਾਲ

48. 'ਡਿਸਕਵਰੀ' ਨਾਮੀ ਪੁਲਾੜੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਉਡਾਣ ਕਦੋਂ ਭਰੀ ?

- (1) 1987 ਈ.
- (2) 1998 ਈ.
- (3) 2006 ਈ.
- (4) 2007 ਈ.

49. 'ਮੇਰਾ ਮਨ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ' ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ?

- (1) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
- (2) ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ
- (3) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ
- (4) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ

50. ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਮਜਬੂਰੀਵੱਸ ਇਕ ਨਵੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?

- (1) ਪਿਜਿਨ
- (2) ਕਿਰਿਓਲ
- (3) ਸਲੈਂਗ
- (4) ਗੁਪਤ ਭਾਸ਼ਾ

(12)

D

51. ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕੌਸ਼ਲ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?
- ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾ ਵਾਚਣਾ
 - ਸੁਣਨਾ ਤੇ ਸਮਝਣਾ
 - ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰਗਟਾਅ
 - ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੌਸ਼ਲ
52. 'ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਖਾਣ ਦੱਸੋ।
- ਸੌ ਸਿਆਣਿਆਂ ਇੱਕੋ ਸੱਤ, ਮੂਰਖ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ
 - ਕੋਈ ਮਰੇ ਕੋਈ ਜੀਵੇ, ਸੁਥਰਾ ਘੋਲ ਪਤਾਸੇ ਪੀਵੇ
 - ਕੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਲਾਲੀ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ
 - ਆਪ ਮੋਏ ਜਗ ਪਰਲੋ
53. ਸੱਦੀ ਨਾ ਬੁਲਾਈ, ਮੈਂ ਲਾੜੇ ਦੀ। ਇਸ ਵਾਕ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣ ਕੇ ਭਰੋ।
- ਭਰਜਾਈ
 - ਤਾਈ
 - ਮਾਸੀ
 - ਚਾਚੀ
54. ਜਦੋਂ ਵਿਆਕਰਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਆਰੰਭ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
- ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਧੀ
 - ਸਮਵਾਇ ਵਿਧੀ
 - ਅਨੁਕਰਨ ਵਿਧੀ
 - ਸੂਤਰਵਾਦ ਵਿਧੀ
55. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਵਰਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?
- ਹ੍ਰਸਵ ਸਵਰ
 - ਦੀਰਘ ਸਵਰ
 - ਅਰਧ ਸਵਰ
 - ਅਨੁਨਾਸਿਕ

56. 'ਘੁਸ-ਮੁਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
- ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ
 - ਪੂਰਾ ਚਾਨਣ
 - ਮੂੰਹ-ਹਨੇਰਾ
 - ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
57. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਚਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਹੈ ?
- ਸੂਖਮ
 - ਸਥੂਲ
 - ਕਾਲਪਨਿਕ
 - ਸੁਹਜਾਤਮਕ
58. ਭਾਸ਼ਾ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
- ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਧੀ
 - ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਵਿਧੀ
 - ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ ਵਿਧੀ
 - ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
59. ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਉੱਤਮ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?
- ਕੌਮਾਂਤਰੀ
 - ਸ਼ਾਹਕਾਰ
 - ਮੌਲਿਕ
 - ਵਿਲੱਖਣ
60. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਗੋਲਾਈ ਰਹਿਤ ਪੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ?
- ਊ, ਉ, ਏ, ਓ
 - ਇ, ਈ, ਏ, ਅ
 - ਆ, ਉ, ਔ, ਈ
 - ਔ, ਊ, ਏ, ਆ

(13)

D

PART-III / भाग-III

61. Which of the following expressions is *incorrect* ?

- (1) He is deficient in hearing.
- (2) He is hard of hearing.
- (3) He is short of hearing.
- (4) He is hard in hearing.

62. The objective of Three Language Formula is to ensure :

- (1) The promotion of Hindi as the national language.
- (2) The promotion of mother-tongue based multilingualism in the curriculum.
- (3) The promotion of any one foreign language as a third language.
- (4) The promotion of English as the connecting language.

63. The pharynx and larynx are organs of speech that constitute

- (1) Respiratory system
- (2) Phonatory system
- (3) Articulatory system
- (4) None of the above

Passage : Read the passage carefully and answer the questions (Q. No. 64-70) :

Tenth May dawned bright and clear. For the past few days, I had been pleasantly besieged by dignitaries and world leaders who were coming to pay their respects before the inauguration. The inauguration would be the largest gathering ever of international leaders on South African soil.

The ceremonies took place in the lovely sandstone amphitheater formed by the Union buildings in Pretoria. For decades this had been the seat of white supremacy, and now it was the site of a rainbow gathering of different colors and nations for the installation of South Africa's democratic, non-racial government.

On that lovely autumn day, I was accompanied by my daughter Zenani. On the podium, Mr de Klerk was first sworn in as the second deputy president.

Then Thabo Mbeki was sworn in as the first deputy president. When it was my turn, I pledged to obey and uphold the Constitution and to devote myself to the well-being of the Republic and its people. To the assembled guests and watching world, I said : Today, all of us do, by our presence here ... confer glory and hope to newborn liberty. Out of the experience of an extraordinary human disaster that lasted too long, must be born a society of which all humanity will be proud.

We, who were outlaws not so long ago, have today been given the rare privilege to be host to the nations of the world on our own soil. We thank all of our distinguished international guests for having come to take possession with the people of our country of what is, after all, a common victory of justice, for peace, for human dignity.

We have, at last, achieved our political emancipation. We pledge ourselves to liberate all our people from the continuing bondage of poverty, deprivation, suffering, gender, and other discrimination.

Never, never, and never again shall it be that this beautiful land will again experience the oppression of one by another.

The sun shall never set on so glorious a human achievement.

Let freedom reign. God bless Africa!

64. It was a celebration of South Africa's first government.

- (1) autocratic, racial
- (2) democratic, non-racial
- (3) democratic, racial
- (4) monarch, non-racial

65. Why did other countries break off diplomatic relations with South Africa ?

- (1) White rulers
- (2) It is a poor country
- (3) Other countries are racial
- (4) Apartheid policy

(14)

66. What change did international leaders bring to South Africa ?
- (1) end of Apartheid
 - (2) humanity
 - (3) peace
 - (4) trade negotiations
67. "We thank all of our distinguished international guests for having come to take possession with the people of our country of what is, after all, a common victory for"
- (1) justice
 - (2) peace
 - (3) human dignity
 - (4) all of the above
68. The title that best suits this extract is :
- (1) Lovely autumn day
 - (2) Apartheid policy
 - (3) Trade negotiations
 - (4) Significance of freedom
69. The word confer means :
- (1) call
 - (2) revoke
 - (3) withhold
 - (4) give
70. The expression 'newborn liberty' contains an example of :
- (1) Synecdoche
 - (2) Personification
 - (3) Onomatopoeia
 - (4) Imagery

Passage : Read the passage carefully and answer the questions (Q. No. 71-78) :

The house – the only one in the entire valley – sat on the crest of a low hill. From this height, one could see the river and the field of ripe corn dotted with the flowers that always promised a good harvest. The only thing the earth needed was a downpour or at least a shower. Throughout the morning Lencho – who knew his fields intimately – had done nothing else but see the sky towards the north-east.

"Now we're really going to get some water, woman". The woman who was preparing supper, replied, "Yes, God willing". The older boys were working in the field, while the smaller ones were

PAPER-II(SOS)

playing near the house until the woman called to them all, "Come for dinner". It was during the meal that, just as Lencho had predicted, big drops of rain began to fall. In the north-east huge mountains of clouds could be seen approaching.

The air was fresh and sweet. The man went out for no other reason than to have the pleasure of feeling the rain on his body, and when he returned, he exclaimed, "These aren't raindrops falling from the sky, they are new coins. The big drops are ten-cent pieces, and the little ones are fives."

With a satisfied expression, he regarded the field of ripe corn with its flowers, draped in a curtain of rain. But suddenly a strong wind began to blow and along with the rain very large hailstones began to fall. These truly did resemble new silver coins. The boys, exposing themselves to the rain, ran out to collect the frozen pearls.

"It's really getting bad now," exclaimed the man. "I hope it passes quickly." It did not pass quickly. For an hour the hail rained on the house, the garden, the hillside, the cornfield, on the whole valley. The field was white as if covered with salt.

Not a leaf remained on the trees. The corn was totally destroyed. The flowers were gone from the plants. Lencho's soul was filled with sadness. When the storm had passed, he stood in the middle of the field and said to his sons, "A plague of locusts would have left more than this. The hail has left nothing. This year we will have no corn".

"That night was a sorrowful one".

"All our work, for nothing". "There's no one who can help us".

"We'll all go hungry this year".

71. What can be assumed about the geographical location of the valley where the house is located ?
- (1) It is prone to natural disasters.
 - (2) It is a remote area with limited access to modern amenities.
 - (3) It is a fertile area with a diverse range of flora and fauna.
 - (4) It is a tourist hotspot with many local attractions.

(15)

D

72. What does the mention of the "entire valley" assume about the size of the area ?
- (1) The area is relatively small.
 - ~~(2)~~ The area is very large.
 - (3) The area is densely populated.
 - ~~(4)~~ The area is sparsely populated.
73. What is the probable reason for the man's satisfaction while looking at the field of corn ?
- (1) He is happy with the way the flowers look.
 - ~~(2)~~ He is glad to see the rain draping the corn.
 - (3) He is content with the ripe corn ready for harvesting.
 - (4) He is pleased with the way the field looks under the rain.
74. Which of the following assumptions is implicit in the man's statement that the "big drops are ten cent pieces, and the little ones are fives" ?
- (1) He has a poor understanding of currency.
 - (2) He is trying to impress others with his knowledge of currency.
 - (3) He is experiencing a hallucination.
 - ~~(4)~~ He is making an analogy to describe the size of the raindrops.
75. What competency is displayed by the woman when she responds to Lencho's comment with "Yes, God willing" ?
- ~~(1)~~ Active listening
 - (2) Cultural sensitivity
 - ~~(3)~~ Communication
 - (4) Flexibility
76. How does Lencho's attitude toward the rain differ from the woman's ?
- (1) Lencho is grateful for the rain, while the woman is indifferent.
 - ~~(2)~~ Lencho is hopeful for the rain, while the woman is sceptical.
 - (3) Lencho is confident about the rain, while the woman is unsure.
 - (4) Lencho is anxious about the rain, while the woman is calm.
77. "The field was white as if covered with salt." The expression contains an example of the literary device called :
- ~~(1)~~ Simile
 - (2) Metaphor
 - (3) Personification
 - (4) Allegory
78. "A plague of locusts would have left more than this." This sentence is :
- ~~(1)~~ Assertive
 - (2) Interrogative
 - (3) Exclamatory
 - (4) Negative
79. In a deductive method of teaching grammar, the teacher proceeds from :
- (1) structure to sentences
 - (2) words to sentences
 - ~~(3)~~ rules to examples
 - ~~(4)~~ examples to rules
80. Which of the following statements defines the sense of being glad ?
- (1) To spend time in merriment when there is no work.
 - (2) To spend time in merriment to keep body and mind fit after doing work.
 - ~~(3)~~ When the expression indicates too much joy.
 - (4) When the expression indicates normal joy.

(16)

D

81. This is considered the best method of teaching grammar. It involves proceeding from observation to law and then from law to observation :
- ☒ (1) Inductive-deductive method
 - (2) Informal method
 - (3) Reference method
 - (4) Traditional method
82. What is the main role of textbooks in language teaching and learning ?
- ☒ (1) To provide direct sense experience to students.
 - (2) They're very light and can be taken from one place to another.
 - (3) Maintenance of proper discipline in the class.
 - (4) It makes the teaching of English systematic.
83. Arousing, Expectancy, and Incentive techniques are used for :
- (1) Habit formation
 - (2) Motivation
 - ☒ (3) Increasing vocabulary
 - (4) To arouse interest
84. Passive vocabulary means that learners :
- (1) understand the meanings but cannot use them.
 - (2) are clueless about the meanings of the words.
 - (3) use the words without knowing their meaning.
 - ☒ (4) know the meanings of the words but hardly use them.
85. "Standard English" is considered standard because it follows :
- (1) rules of grammar
 - (2) sentence construction
 - (3) punctuation and spelling
 - ☒ (4) all of the above
86. Students who learn to speak in English are taught the patterns of variations of the pitch of the voice. Such variations constitute of a language.
- (1) intonation
 - ☒ (2) phonetic transcription
 - (3) functional aphonia
 - (4) hypernasality
87. Constructive approach to language learning promotes :
- ☒ (1) a child-centred approach
 - (2) a teacher-centred approach
 - (3) a culture of silence
 - (4) classroom noise
88. A student's ability to converse and report a situation in precise words can be tested using :
- (1) True False tests
 - (2) Multiple choice tests
 - ☒ (3) Matching tests
 - (4) Oral Expression
89. There are consonant phonemes in RP (Received Pronunciation) English.
- ☒ (1) 21
 - (2) 22
 - (3) 23
 - ☒ (4) 24
90. Dictation can be used as a remedial measure to improve which of the following skills ?
- (1) Reading
 - (2) Speaking
 - (3) Listening
 - ☒ (4) Writing

(17)

D

PART-IV / ਭਾਗ-IV

91. The first settlement of the English in Eastern India was at :

- (1) Murshidabad
- (2) Dacca
- (3) Bombay
- (4) Balasore

92. The typology of value education was developed by :

- (1) Marx
- (2) Superka
- (3) Weber
- (4) Fisher

93. Which Indian mass movement is associated with famous 'Dandi March' of Mahatma Gandhi ?

- (1) Civil Disobedience movement
- (2) Khilafat movement
- (3) Non-cooperation movement
- (4) Quit India movement

94. Social Sciences are the fields of scholarship that study :

- (1) Society
- (2) Economy
- (3) Culture
- (4) All of the above

91. ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਸਤੀ ਕਿੱਥੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈ ਸੀ ?

- (1) ਮੁਰਸ਼ਿਦਾਬਾਦ
- (2) ਢਾਕਾ
- (3) ਬੰਬਈ
- (4) ਬਾਲਾਸੋਰ

92. ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਟਾਈਪੋਲੋਜੀ ਕਿਸਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

- (1) ਮਾਰਕਸ
- (2) ਸੁਪਰਕਾ
- (3) ਵੇਬਰ
- (4) ਫਿਸ਼ਰ

93. ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ 'ਡਾਂਡੀ ਮਾਰਚ' ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?

- (1) ਸਿਵਲ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ
- (2) ਖ਼ਿਲਾਫਤ ਅੰਦੋਲਨ
- (3) ਅਸਹਿਯੋਗ ਅੰਦੋਲਨ
- (4) ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਅੰਦੋਲਨ

94. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਸਮਾਜ
- (2) ਆਰਥਿਕਤਾ
- (3) ਸਭਿਆਚਾਰ
- (4) ਸਾਰੇ ਹੀ ਠੀਕ ਹਨ

(18)

95. The most popular approach in organizing a curriculum in social studies is :

- (1) Unit approach
- (2) Topical approach
- (3) Concentric approach
- (4) Separate approach

96. The system in which children teach children to help each other is known as :

- (1) Group investigation
- (2) Peer tutoring
- (3) Complex instruction
- (4) Core design

97. Which one of the following functions does *not* fall under Central Government ?

- (1) Defence
- (2) Communications
- (3) Police
- (4) Currency

98. Who designed the National Flag of India, adopted by the constituent assembly on July 21, 1947 ?

- (1) Badr-ud-din-Tyabji
- (2) Rabindranath Tagore
- (3) Subhash Chandra Bose
- (4) Dadabhai Naoroji

PAPER-II(SOS)

D

95. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਹੁੰਚ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

- (1) ਯੂਨਿਟ ਪਹੁੰਚ
- (2) ਸਤਹੀ ਪਹੁੰਚ
- (3) ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹੁੰਚ
- (4) ਵੱਖਰੀ ਪਹੁੰਚ

96. ਜਿਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਸਮੂਹ ਪੜਤਾਲ
- (2) ਸਾਥੀ ਸਿੱਖਿਆ
- (3) ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼
- (4) ਮੂਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ

97. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਜ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਰੱਖਿਆ
- (2) ਸੰਚਾਰ
- (3) ਪੁਲਿਸ
- (4) ਮੁਦਰਾ

98. 21 ਜੁਲਾਈ, 1947 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਿਸਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

- (1) ਬਦਰ-ਉਦ-ਦੀਨ-ਤਾਇਬਜੀ
- (2) ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ
- (3) ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ
- (4) ਦਾਦਾਭਾਈ ਨੌਰੋਜੀ

P

(19)

D

99. Who appoints the Chief Minister of a State ?

(1) Governor

(2) President

(3) Prime Minister

(4) Vice President

100. How many tiers/levels of government are there in India ?

(1) Two

(2) Five

(3) Four

(4) Three

101. Which hitherto unknown Kushan ruler finds mention in the Rabatak inscription ?

(1) Wimakadphises

(2) Kujula Kadphises

(3) Vasudeva II

(4) Wima Taktu

102. When is 'International Women's Day' celebrated ?

(1) 10th March

(2) 8th April

(3) 25th March

(4) 8th March

99. ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੌਣ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(1) ਰਾਜਪਾਲ

(2) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

(3) ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ

(4) ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

100. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੱਧਰ / ਪੜਾਅ ਹਨ ?

(1) ਦੋ

(2) ਪੰਜ

(3) ਚਾਰ

(4) ਤਿੰਨ

101. ਰਾਬਟਕ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਵਿੱਚ ਹੁਣੇ ਤੱਕ ਅਗਿਆਤ ਰਹੇ ਕਿਹੜੇ ਕੁਸ਼ਾਣ ਸ਼ਾਸਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ?

(1) ਵਿਮ ਕਦਫੀਸੇਸ

(2) ਕੁਜੁਲ ਕਦਫੀਸੇਸ

(3) ਵਾਸੁਦੇਵ II

(4) ਵਿਮਾ ਤਤਕੁ

102. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਕਦੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(1) 10 ਮਾਰਚ

(2) 8 ਅਪ੍ਰੈਲ

(3) 25 ਮਾਰਚ

(4) 8 ਮਾਰਚ

(20)

D

103. Who among the following dynasty is known for the temples of Khajuraho ?

- (1) Chandella dynasty
- (2) Parmar dynasty
- (3) Gahadvala dynasty
- (4) Shahi dynasty

104. Which mandal of Rigveda-samhita is dedicated to Soma ?

- (1) Xth mandal
- (2) IIIrd mandal
- (3) IVth mandal
- (4) IXth mandal

105. Who completed Qutub Minar ?

- (1) Qutub-ud-din-Aibak
- (2) Raziya
- (3) Iltutmish
- (4) Akbar

106. Indian Constitution gives 'Prohibition of Discrimination' as Fundamental Right under

- (1) Article 15
- (2) Article 16
- (3) Article 18
- (4) Article 14

103. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਖਜੂਰਾਹੋ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ?

- (1) ਚੰਦੇਲ ਰਾਜਵੰਸ਼
- (2) ਪਰਮਾਰ ਰਾਜਵੰਸ਼
- (3) ਗੜੁਵਾਲ ਰਾਜਵੰਸ਼
- (4) ਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜਵੰਸ਼

104. ਰਿਗਵੇਦਸੰਹਿਤਾ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਮੰਡਲ ਸੋਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ?

- (1) Xth ਮੰਡਲ
- (2) IIIrd ਮੰਡਲ
- (3) IVth ਮੰਡਲ
- (4) IXth ਮੰਡਲ

105. ਕੁਤਬ ਮਿਨਾਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਕਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

- (1) ਕੁਤੁਬ-ਉਦ-ਦੀਨ-ਐਬਕ
- (2) ਰਜੀਆ
- (3) ਇਲਤੁਤਮਿਸ਼
- (4) ਅਕਬਰ

106. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ 'ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਮਨਾਹੀ' ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸ ਆਰਟਿਕਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

- (1) ਆਰਟਿਕਲ 15
- (2) ਆਰਟਿਕਲ 16
- (3) ਆਰਟਿਕਲ 18
- (4) ਆਰਟਿਕਲ 14

(21)

D

107. A Municipal Corporation is an urban local body present in cities having population of

- (1) above 10 lakhs
- (2) above 8 lakhs
- (3) above 5 lakhs
- (4) above 12 lakhs

108. How many Fundamental Rights are there in the Constitution ?

- (1) Seven
- (2) Six
- (3) Five
- (4) Eight

109. First state to introduce Mid Day Meal Scheme :

- (1) Punjab
- (2) Tamil Nadu
- (3) Uttar Pradesh
- (4) Kerala

110. The term Versara refers to :

- (1) A form of vedic sacrifice
- (2) Non-Brahmadeya village
- (3) A Jain monk
- (4) A style of temple architecture

107. ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿੰਨੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

- (1) 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ
- (2) 8 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ
- (3) 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ
- (4) 12 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ

108. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

- (1) ਸੱਤ
- (2) ਛੇ
- (3) ਪੰਜ
- (4) ਅੱਠ

109. ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਡ-ਡੇ-ਮੀਲ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ?

- (1) ਪੰਜਾਬ
- (2) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ
- (3) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- (4) ਕੇਰਲ

110. 'ਵੇਸਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਵੈਦਿਕ ਬਲੀਦਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ
- (2) ਗ਼ੈਰ-ਬ੍ਰਹਮਾਦੇਯ ਪਿੰਡ
- (3) ਇੱਕ ਜੈਨ ਭਿਕਸ਼ੂ
- (4) ਮੰਦਰ ਦੀ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੈਲੀ

(22)

D

111. Diwan-i-Arz was related to which department in the Delhi Sultanate ?

- (1) Foreign affairs
- (2) Royal correspondence
- (3) Department of Military
- (4) Finance department

112. Who is the nominal head in a State ?

- (1) Chief Minister
- (2) Governor
- (3) Chief Justice
- (4) Speaker

113. What was the main purpose for which Richard Wellesley established Fort William College ?

- (1) To promote study of sacred Buddhist text
- (2) To train officers for the Bengal army
- (3) To train Civil servants
- (4) To train teachers to teach in schools

114. A group process of creative problem solving is described as :

- (1) Dramatic play
- (2) Investigatory learning
- (3) Brain storming
- (4) Exploratory learning

111. ਦੀਵਾਨ-ਏ-ਅਰਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ ?

- (1) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ
- (2) ਸ਼ਾਹੀ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ
- (3) ਫੌਜੀ ਵਿਭਾਗ
- (4) ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ

112. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਮਮਾਤਰ ਮੁਖੀ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
- (2) ਰਾਜਪਾਲ
- (3) ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ
- (4) ਸਪੀਕਰ

113. ਰਿਚਰਡ ਵੇਲਜ਼ਲੀ ਨੇ ਫੋਰਟ ਵਿਲੀਅਮ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

- (1) ਪਵਿੱਤਰ ਬੋਧੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ
- (2) ਬੰਗਾਲ ਫੌਜ ਲਈ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲੀਮ ਦੇਣ
- (3) ਸਿਵਿਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਦੇਣ ਲਈ
- (4) ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲੀਮ ਦੇਣ ਲਈ

114. ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਨਾਟਕੀ ਖੇਡ
- (2) ਖੋਜੀ ਸਿੱਖਿਆ
- (3) ਬ੍ਰੇਨ ਸਟਾਰਮਿੰਗ
- (4) ਖੋਜਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

(23)

D

115. The representation of Buddha and Bodhisattava in the images was the favourite theme of :

- (1) Pallava style
- (2) Gandhara style
- (3) Sanuli style
- (4) Pradyota style

116. Dalton Plan was developed by :

- (1) Parkhurst
- (2) Dalton
- (3) Gilbert
- (4) Carroll

117. Who is known as father of the Indian Constitution ?

- (1) Dr. B. R. Ambedkar
- (2) Mahatma Gandhi
- (3) Pt. Jawaharlal Nehru
- (4) Sardar Vallabhbhai

118. Which among the following dynasty is called as Solanki dynasty ?

- (1) Chalukya dynasty
- (2) Chandella dynasty
- (3) Sena dynasty
- (4) Yaduvanshi dynasty

115. ਕਿਸ ਕਲਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਬੋਧੀਸਤਵ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਥੀਮ ਸੀ ?

- (1) ਪੱਲਵ ਸ਼ੈਲੀ
- (2) ਗੰਧਾਰ ਸ਼ੈਲੀ
- (3) ਸਨੌਲੀ ਸ਼ੈਲੀ
- (4) ਪ੍ਰਦਿਓਤਾ ਸ਼ੈਲੀ

116. ਡਾਲਟਨ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

- (1) ਪਾਰਕਹਾਰਸਟ
- (2) ਡਾਲਟਨ
- (3) ਗਿਲਬਰਟ
- (4) ਕੈਰੋਲ

117. ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ
- (2) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
- (3) ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ
- (4) ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ

118. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਰਾਜਵੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੋਲੰਕੀ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਚਾਲੁਕੀਆ ਰਾਜਵੰਸ਼
- (2) ਚੰਦੇਲ ਰਾਜਵੰਸ਼
- (3) ਸੇਨ ਰਾਜਵੰਸ਼
- (4) ਯਦਵੰਸ਼ੀ ਰਾਜਵੰਸ਼

(24)

D

119. 'Amar Jiban' the first known autobiography written by an Indian Woman :

- (1) Pandita Ramabai
- (2) Rokeya Sakhawat Hussain
- (3) Rassundari Devi
- (4) Savitribai Phule

120. The technique developed by Moreno (1953) to discriminate social relationship that exists among the members of a social group is :

- (1) Sociometry
- (2) Projective technique
- (3) Inkblot
- (4) Summative technique

121. Who chairs the Rajya Sabha ?

- (1) Speaker
- (2) Vice President
- (3) President
- (4) Prime Minister

122. When was the Supreme Court of India established ?

- (1) 26 November, 1950
- (2) 15 January, 1950
- (3) 26 January, 1950
- (4) 26 January, 1949

119. 'ਅਮਰ ਜੀਬਨ' ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਹੈ :

- (1) ਪੰਡਿਤਾ ਰਾਮਾਬਾਈ
- (2) ਰੋਕੀਆ ਸ਼ਾਹਵਤ ਹੁਸੈਨ
- (3) ਰਾਸੁੰਦਰੀ ਦੇਵੀ
- (4) ਸਵਿੱਤਰੀ ਬਾਈ ਫੂਲੇ

120. ਮੋਰੇਨੋ (1953) ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਤਕਨੀਕ, ਜੋ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ :

- (1) ਸੋਸ਼ਿਓਮੈਟਰੀ
- (2) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਵ ਤਕਨੀਕ
- (3) ਇੰਕਬਲੋਟ
- (4) ਯੋਗਾਤਮਕ ਤਕਨੀਕ

121. ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਸਪੀਕਰ
- (2) ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
- (3) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
- (4) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

122. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ?

- (1) 26 ਨਵੰਬਰ, 1950
- (2) 15 ਜਨਵਰੀ, 1950
- (3) 26 ਜਨਵਰੀ, 1950
- (4) 26 ਜਨਵਰੀ, 1949

(25)

D

123. Bhopal Gas Tragedy took place in :

- (1) 1st December, 1984
- (2) 2nd December, 1984
- (3) 1st December, 1985
- (4) 2nd December, 1986

124. What is the name given to a lake made by a river in the flood plains ?

- (1) Playa lake
- (2) Ox-bow lake
- (3) Crater lake
- (4) Lagoon

125. Which of the following is *not* related to Endogenetic forces ?

- (1) Volcanoes
- (2) Earthquakes
- (3) Mountains
- (4) Glaciers

126. Which of the following is *not* a method of soil conservation ?

- (1) Mulching
- (2) Terrace farming
- (3) Slash and burn
- (4) Rock dam

127. Cultivation of grapes is called :

- (1) Sericulture
- (2) Viticulture
- (3) Pisciculture
- (4) Horticulture

123. ਭੋਪਾਲ ਗੈਸ ਟ੍ਰਾਜੇਡੀ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ?

- (1) 1 ਦਸੰਬਰ 1984
- (2) 2 ਦਸੰਬਰ 1984
- (3) 1 ਦਸੰਬਰ 1985
- (4) 2 ਦਸੰਬਰ 1986

124. ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਦੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣੀ ਝੀਲ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਪਲੇਆ ਝੀਲ
- (2) ਆਕਸ-ਬੋਅ ਝੀਲ
- (3) ਕ੍ਰੇਟਰ ਝੀਲ
- (4) ਲਗੂਨ

125. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅੰਤਰਜਾਤ ਬਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (1) ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ
- (2) ਭੂਚਾਲ
- (3) ਪਹਾੜ
- (4) ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ

126. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਿੱਟੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (1) ਮਲਚਿੰਗ
- (2) ਟੈਰੇਸ ਫਾਰਮਿੰਗ
- (3) ਸਲੈਸ਼ ਅਤੇ ਬਰਨ
- (4) ਰੌਕ ਡੈਮ

127. ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਸੇਰੀਕਲਚਰ
- (2) ਵਿਟੀਕਲਚਰ
- (3) ਪੀਸੀਕਲਚਰ
- (4) ਹੋਰਟੀਕਲਚਰ

(26)

D

128. Which tree's wood is used for making Cricket bats ?

- (1) Pine (2) Oak
(3) Willow (4) Sal

129. Which of the following industries is associated with Sakchi ?

- (1) Cotton textile
(2) Rubber
(3) Iron and Steel
(4) Sugar

130. Which strait separates India from Sri Lanka ?

- (1) Palk (2) Hormuz
(3) Gibraltar (4) Sunda

131. Asia is separated from Europe by :

- (1) Ural Mountains
(2) Atlas Mountains
(3) Rocky Mountains
(4) Zagros Mountains

132. What are Bromeliads ?

- (1) Plants that store water in their leaves
(2) Plants that store water in their stems
(3) Plants that store water in their roots
(4) Plants that store water in their trunks

128. ਕਿਹੜੇ ਦਰੱਖਤ ਦੀ ਲੱਕੜ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੈਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

- (1) ਪਾਈਨ (2) ਓਕ
(3) ਵਿਲੋ (4) ਸਾਲ

129. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਦਯੋਗ 'ਸਾਕਚੀ' ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ?

- (1) ਸੂਤੀ ਟੈਕਸਟਾਈਲ
(2) ਰਬੜ
(3) ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ
(4) ਸ਼ੂਗਰ

130. ਕਿਹੜਾ ਜਲਡਮਰੂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ੀਲੰਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਪਾਲਕ (2) ਹੋਰਮੁਜ਼
(3) ਜਿਬਰਾਲਟਰ (4) ਸੁੰਡਾ

131. ਏਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੈ :

- (1) ਯੂਰਲ ਪਹਾੜ
(2) ਐਟਲਸ ਪਹਾੜ
(3) ਰਾਕੀ ਪਹਾੜ
(4) ਜਾਗਰੋਸ ਪਹਾੜ

132. ਬ੍ਰੋਮੇਲੀਆਡ ਕੀ ਹਨ ?

- (1) ਪੌਦੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ
(2) ਪੌਦੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਤਣੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ
(3) ਪੌਦੇ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ
(4) ਪੌਦੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਡੱਠਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ

(27)

D

133. Which of the following are the major threats to environment due to expansion of agriculture and construction activity ?

- (1) Land degradation
- (2) Landslide
- (3) Soil erosion
- (4) All of the above

134. The numerous tiny bodies that move around the sun are called :

- (1) Asteroids
- (2) Meteors
- (3) Planets
- (4) Stars

135. What is full form of PIL ?

- (1) Public Interest Litigation
- (2) Public Interest Legislation
- (3) Policy Interest Legislation
- (4) Public Interest Law

136. Which two gases make up the bulk of atmosphere ?

- (1) Nitrogen and Helium
- (2) Nitrogen and Argon
- (3) Nitrogen and Carbon dioxide
- (4) Nitrogen and Oxygen

133. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ?

- (1) ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਓ
- (2) ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣਾ
- (3) ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟੌਤੀ
- (4) ਸਾਰੇ ਹੀ ਠੀਕ ਹਨ

134. ਸੂਰਜ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਗੁੰਮਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਰੀਰਾਂ (ਟਾਈਨੀ ਬਾਡੀਆਂ) ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਐਸਟੇਰੋਇਡਸ
- (2) ਉਲਕਾ
- (3) ਗ੍ਰਹਿ
- (4) ਤਾਰੇ

135. ਪੀਆਈਐੱਲ (PIL) ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ?

- (1) ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ
- (2) ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ
- (3) ਪੋਲਿਸੀ ਇੰਟਰਸਟ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ
- (4) ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲੋ

136. ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਗੈਸਾਂ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ?

- (1) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਹੀਲੀਅਮ
- (2) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਆਰਗਨ
- (3) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ
- (4) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ

(28)

D

137. Which of the following is *not* an Earthquake wave ?

- (1) P wave (2) L wave
(3) M wave (4) S wave

138. What is the full form of EVM used in Elections ?

- (1) Electoral Voter Machine
(2) Electronic Voting Machine
(3) Election Voter Mandate
(4) Election Value Mandate

139. The rohu, catla and hilsa are the varieties of :

- (1) Cattle (2) Sheep
(3) Fish (4) Silkworm

140. The material carried by the glacier such as rocks, sand and silt is called :

- (1) Moraines
(2) Alluvium
(3) Placers
(4) None of the above

141. Which of the following is west flowing river of India ?

- (1) Mahanadi (2) Krishna
(3) Mahi (4) Narmada

PAPER-II(SOS)

137. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (1) ਪੀ ਲਹਿਰ (2) ਐੱਲ ਲਹਿਰ
(3) ਐੱਮ ਲਹਿਰ (4) ਐੱਸ ਲਹਿਰ

138. ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਈਵੀਐਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ?

- (1) ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਵੋਟਰ ਮਸ਼ੀਨ
(2) ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਵੋਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ
(3) ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵੋਟਰ ਮੈਂਡੇਟ
(4) ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵੈਲਿਊ ਮੈਂਡੇਟ

139. ਰੋਹੂ, ਕੈਤਲਾ ਅਤੇ ਹਿਲਸਾ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ?

- (1) ਪਸ਼ੂ (2) ਭੇਡ
(3) ਮੱਛੀ (4) ਰੇਸ਼ਮ ਦੇ ਕੀੜੇ

140. ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੱਟਾਨਾਂ, ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਾਦ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਮੋਰੇਨ
(2) ਐਲੂਵੀਅਮ
(3) ਪਲੇਸਰ
(4) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

141. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਦਰਿਆ ਹੈ ?

- (1) ਮਹਾਨਦੀ (2) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ
(3) ਮਾਹੀ (4) ਨਰਮਦਾ

(29)

D

142. In which of the deserts do the nomadic tribals Bedouins live ?

- (1) Thar (2) Sahara
(3) Gobi (4) Namib

143. In which year did the Constituent Assembly of India first meet ?

- (1) 1946 (2) 1947
(3) 1948 (4) 1949

144. The constellation Ursa Major is also known as :

- (1) Big Bear (2) Orion
(3) Hydra (4) Pegasus

145. The word Tsunami has been derived from which language ?

- (1) Japanese (2) French
(3) Spanish (4) Russian

146. Right to Life is a provision under which Article in the Constitution ?

- (1) Article 19
(2) Article 21
(3) Article 22
(4) Article 24

142. ਕਿਹੜੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਆਦਿਵਾਸੀ ਬੇਦੁਈਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ?

- (1) ਥਾਰ (2) ਸਹਾਰਾ
(3) ਗੋਬੀ (4) ਨਾਮਿਬ

143. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਿਸ ਸਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ?

- (1) 1946 (2) 1947
(3) 1948 (4) 1949

144. ਤਾਰਾਮੰਡਲ ਉਰਸਾ ਮੇਜਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (1) ਬਿਗ ਬੀਅਰ (2) ਔਰਾਇਨ
(3) ਹਾਈਡਰਾ (4) ਪੈਗਾਸਸ

145. ਸੁਨਾਮੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

- (1) ਜਾਪਾਨੀ (2) ਫ੍ਰੈਂਚ
(3) ਸਪੈਨਿਸ਼ (4) ਰੂਸੀ

146. ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ?

- (1) ਆਰਟਿਕਲ 19
(2) ਆਰਟਿਕਲ 21
(3) ਆਰਟਿਕਲ 22
(4) ਆਰਟਿਕਲ 24

(30)

D

147. The oldest mountain range in India :

- (1) Himalayas (2) Vindhya
(3) Aravalli (4) Satpura

148. What percentage of freshwater is available and fit for human use ?

- (1) 1 percent
(2) 10 percent
(3) 5 percent
(4) 15 percent

149. What is the average salinity of the Oceans ?

- (1) 35 parts per thousand
(2) 45 parts per thousand
(3) 25 parts per thousand
(4) 55 parts per thousand

150. Under which Article of the Indian Constitution was Untouchability abolished ?

- (1) Article 15
(2) Article 16
(3) Article 17
(4) Article 18

147. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ :

- (1) ਹਿਮਾਲਿਆ (2) ਵਿੰਧਿਆ
(3) ਅਰਾਵਲੀ (4) ਸਤਪੁੜਾ

148. ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਾਜ਼ਾ ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੈ ?

- (1) 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
(2) 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
(3) 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
(4) 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

149. ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦਾ ਔਸਤ ਖਾਰਾਪਣ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

- (1) 35 ਹਿੱਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ
(2) 45 ਹਿੱਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ
(3) 25 ਹਿੱਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ
(4) 55 ਹਿੱਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ

150. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

- (1) ਆਰਟੀਕਲ 15
(2) ਆਰਟੀਕਲ 16
(3) ਆਰਟੀਕਲ 17
(4) ਆਰਟੀਕਲ 18

